

Zuurdesem

Het Bijbelse gebruik en zijn interpretatie

door E.W. BULLINGER, D.D.

Inhoud

INTRODUCTIE	1
I. — DE BETEKENIS VAN HET WOORD	3
II. — HET BIJBELSE GEBRUIK ERVAN	6
III. — GETUIGENIS VAN DE PROFETIE	15

Zuurdesem.

“Het Koninkrijk der hemelen is gelijk aan een zuurdesem, hetwelk een vrouw nam en verborg in drie maten meel, totdat het geheel gezuurd was.”

— Matth. 13:33.

IN DEZE KORTE GELIJKENIS hebben we een voorbeeld van een woord¹ dat, hoewel het een eenduidige weergave heeft in de gehele Bijbel, toch, in één passage, een betekenis heeft gekregen die precies het tegenovergestelde is van alle andere vindplaatsen.

Dit is geen kwestie van vertaling, maar van interpretatie. Het is geen kwestie van grammatica, maar van eenduidigheid. Het wordt in iedere passage met “zuurdesem” vertaald, terwijl er wordt toegegeven dat het in sommige passages met een negatieve betekenis wordt gebruikt, wordt de betekenis in andere passages toch als twijfelachtig beschouwd; en in één passage stemmen de commentators in het algemeen met elkaar overeen dat de interpretatie die van een positieve betekenis moet zijn.

Aangezien deze ene passage cruciaal is voor de interpretatie van verscheidene gelijknissen, en een uiterst belangrijke en praktische invloed heeft op de bestudering van profetie, vereist het onze zorgvuldige overweging.

Wânt, als zuurdesem hier met een positieve betekenis zou worden gebruikt, en de “kerk” voor het “koninkrijk” zou worden vervangen, dan moeten we uitzien naar de triomf van het Christendom, en naar de universele uitbreiding ervan totdat het de gehele wereld zal christianiseren.

Als echter, integendeel, zuurdesem met een negatieve betekenis zou worden gebruikt, dan, of nu de kerk voor het koninkrijk

¹Er zijn praktisch gezien twee woorden, het zelfstandig naamwoord en het werkwoord: ζυμη (*zumê*) *zuurdesem*; en ζυμων (*zumoon*) *doorzuren of desemen*.

* * * * *

(Deze publicatie is vrij en het Public Domain.)

Dit is een vertaling van de originele uitgave uit 1907 van “**Leaven**”, — E. W. Bullinger, D.D. en is gemaakt voor: evangelieomniet.nl

wordt genomen of niet, dan moeten we uitzien naar een universele corrumpering en algemene afvalligheid.

Het zal direct duidelijk zijn dat het juiste begrip van dit woord essentieel is voor de echte en ware interpretatie, niet alleen van deze specifieke gelijkens, maar van geheel het profetische onderwijs van het Woord van God. Het is ook fundamenteel voor ons gehele praktische christelijke leven.

Want, als we het eerste voor waar houden, zullen we ons in het zendingswerk storten, en niets anders kennen dat ons in beslag kan nemen; aangezien het minste wat we kunnen doen is, onze levens tot dit grote doel te stellen, en indien nodig zelfs ons leven daartoe op te geven.

Daartegenover staat, als we het laatste voor waar houden, dat we getuigen zullen zijn voor de Redder waarin God voor verloren zondaars heeft voorzien (Hand. 1:8); we zullen "aanhoudend het Woord prediken, in gunstige seizoenen en ongunstige seizoenen" (2 Tim. 4:2); maar, we zullen dit met begrip doen. We zullen niet door de valse hoop tot ijdele verwachtingen worden gewekt dat mensen dit algemeen zullen aanvaarden; maar we zullen het Woord prediken in de kennis en verzekering, dat "de tijd zal komen dat mensen de gezonde leer niet zullen verdragen; maar ... hun oren zullen afwenden van de waarheid, en tot de mythen(fabels) zullen worden gekeerd" (2 Tim. 4:3,4).

Dus, verre van dat dit een aanleiding is tot nietsdoen, wordt dit nu juist onthuld met de bedoeling ons tot grotere vlijt aan te zetten; en wordt het nu juist gegeven als de enige reden waarom we "het Woord zouden prediken" met onophoudelijke ijver.

Hierom, zo is duidelijk, is het, dat de juiste interpretatie van het woord "zuurdesem" fundamenteel en essentieel is, niet alleen voor de christelijke leer, maar voor het praktische christelijk dienstbetoon.

III. Het Profetisch Onderwijs ervan.

III. Slechts een klein aantal woorden zijn nodig om te tonen hoe dit alles overeenstemt met het onveranderlijke getuigenis van het Profetisch onderwijs.

Overal worden we gewaarschuwd voor het komende gericht; voor donkere dagen en "gevaarlijke tijden" (2 Tim. 3:1); voor "kwade mannen, en verleiders die steeds erger worden" (2 Tim. 3:13); voor "afval van het geloof" (1 Tim. 4:1); voor "spotters die naar hun eigen begeerten zullen wandelen" (2 Pet. 3:3) voor de komende "afval" en de onthulling van "de mens der zonde" (2 Thess. 2:3). Overal worden we gewaarschuwd tegen de verspreiding van leerstellig bederf, en vleselijke lusten.

In plaats van dat gezegd wordt dat de wereld niet goed genoeg is voor de komst van Christus, wordt ons gezegd dat deze niet slecht genoeg is. In plaats van dat gezegd wordt dat Hij niet zal verschijnen totdat de bekering van de wereld komt, wordt ons verteld dat het niet zal gebeuren totdat de afval zal plaatsvinden (2 Thess. 2:3)

In plaats van de Kerk die de wereld overwint, zien we nu juist voor onze eigen ogen gebeuren dat de wereld de Kerk overwint.

Waarij, het suurdesem is ook in de Kerk werkzaam, zoals het heeft gewerkt, en ooit weer zal werken, in het Koninkrijk. Want de profetieën en gelijknissen van het koninkrijk springen over dit huidige interval waarin de Kerk bestaat heen, en zetten hun geschiedenis voort alsof de Kerk geen bestaan heeft gehad. En het werk van dit suurdesem is louter kwaad.

Onze houding, daarom, nu, tegenover God en Zijn zekere woord van profetie, tegenover mensen, de Kerk en de wereld wordt volledig gedomineerd door de betekenis waarin we het Bijbelse gebruik van het woord "zuurdesem" begrijpen. Dit zal voldoende reden zijn om voor de overweging van dit onderwerp zoveel ruimte te reserveren.

E. W. BULLINGER, D.D.

De Heer herhaalde later twee van deze gelijknissen (de Mos-terdboom en het zuurdesem) in Lukas 13:18-21. De gelegenheid die deze herhaling oproep, gemarkeerd door het woordje “dan” (*Gr. ovv*, v. 18), toont dat het werd gebruikt om de toenemende vijandigheid van Zijn vijanden te illustreren, wat de werkzaamheid van het zuurdesem was.

Als de Here, in Zijn onderwijs, ons wilde laten begrijpen dat de *hele wereld* zou worden doortrokken met dat wat goed is, zou Hij voor ons uitgebeeld hebben dat het zaad (in de eerste) overal vrucht zou dragen, en de grond overal “goed” was. Hij zou (in de tweede) gesproken hebben over een onvermengd veld, met alleen goed zaad bezaaid; of over dolik die graan werd. Hij zou (in de derde) een boom hebben getoond die geen schuilplaats voor onreine en akelige vogels verschaft; en (in de vierde) een ander type dan zuurdesem hebben gebruikt aangezien de heilige Geest in het Woord, en Hijzelf in al Zijn latere onderwijs, het alleen gebruikte voor dat wat kwaad is.

Degenen die het zuurdesem als zijnde typisch voor het Evangelie gebruiken doen het geheel van deze vier gelijknissen geweld aan, alsmede aan het geheel van beeldende vergelijkingen van de Bijbelse waarheid. Want het Woord is in geen geval verborgen, maar is er om overal gepredikt te worden. Het Evangelie zou overal gepredikt worden met stoutmoedigheid. Als het Evangelie *verborgen* is, is het het werk van “de god van deze wereld” (2 Cor. 4:3,4).

De waarheid zal blijken:

- I. Uit de betekenis van het woord “zuurdesem”;
- II. Uit het eenduidige Bijbelse gebruik ervan, en
- III. Uit het eenduidige getuigenis van wat de Profetie onderwijst.

I. De Betekenis van het Woord.

(I). Met betrekking tot de betekenis van het woord “zuurdesem” bestaat er veel verwarring en onnauwkeurigheid. Waarschijnlijk zijn er maar weinig Christenen in staat om direct, uit het hoofd, de vraag te beantwoorden: “Wat is zuurdesem (leaven)?” Dit voorstel kan worden getoetst door het de eerste Christen die men tegenkomt te vragen. Het antwoord, indien al juist, is dat mogelijk slechts “ten dele” en zal in dat geval onvolledig zijn.

Zuurdesem (leaven) is, volgens het woordenboek, “zuur deeg.” Maar dit is voor ons niet genoeg. Wij willen weten waarom het deeg zuur is, en hoe het dat geworden is.

Om dit te ontdekken moeten we van de laatste wetenschap-pelijke ontdekkingen en definities gebruik maken; hierbij het woord wetenschap in haar ware betekenis gebruikend, als zijnde *scientia*, *dat is wat we weten*, en niet wat we denken.

Het is een zaak van algemene kennis, zelfs onder de meest primitieve culturen van de mensheid, dat vele dranken onder bepaalde omstandigheden een proces ontwikkelen dat we *gisting* noemen, waarbij er bepaalde gassen worden afgegeven, en bepaalde chemische veranderingen plaatsvinden.

Om dit te bewerken zijn er twee dingen noodzakelijk: dat zijn: de aanwezigheid van suikers, en blootstelling aan de lucht. Dat

laatste is essentieel; want zonder dit kan geen gisting optreden, wat de zoetheid van de drank ook moge zijn.

Dit vertelt ons dat de primaire oorzaak zich in de lucht bevindt.

Waarneming heeft getoond dat er twee grote klassen van microscopische organismen in de lucht aanwezig zijn, welke bekend staan als "bacillen" en "gisten." We moeten de eerste niet dierlijk, en de laatste plantaardig noemen, hoewel dit wel grofweg een idee geeft van hun verschil.

De verschillen, hoewel microscopisch klein, zijn bepalend; en tevens voldoende onderscheidend voor deze organismen om namen te krijgen. Deze "gisten" zijn microscopische cellen niet meer dan 1/100 van een millimeter groot, en zijn een soort van *fungus* waartoe ook schimmels en paddenstoelen behoren. Zij vermenvuldigen zich met onvoorstelbare snelheid door sporevorming en knopvorming; en niet, zoals de "bacillen" dat doen, door splitsing en deling. Ze bevinden zich in de lucht, waarschijnlijk overal; maar in geen geval gelijkmatig verdeeld.

Na contact te maken met een geschikt medium voor hun voortplanting, beginnen ze zich direct te vermenvuldigen (en kunnen zo kunstmatig beheersbaar worden gecultiveerd). Als resultaat van deze actie ontwikkelt zich een schuimlaag op het oppervlak van de drank, welke we *gist*² noemen. De sporen van het gist komen veelvuldig voor in de atmosfeer van brouwerijen, en in wijngaarden, in het bijzonder tijdens het seizoen van de wijnoogst.³

²Het Engelse woord "yeast" is het Angel-Saksische *gist*; Duits: *gäuscht* or *geist*. Vandaar ons Engelse *gas*, and *gust* (van wind), and *ghost*. Er kan een verwijzing in deze naam zitten naar de werking van een onzichtbare kracht, zoals de "kracht van de lucht," een interne beweging opwekkend, en het effect van schuim veroorzakend.

De Engels woorden "East" en "Easter" zouden geassocieerd kunnen worden met "yeast," vanwege het *oprijzen* dat erdoor wordt veroorzaakt.

³Melk vergist ook, vanwege een kleiner soort microscopisch fungus dan de wijn-gisten, *Bacterium lactis* genoemd, dat cilindrisch is.

voort in het veld, wat de wereld (*kosmos*) is, deze bedervend en verontreinigend, tot de tijd van de oogst, welke het einde van de eeuw (*aiōn*) is.

In de *derde* (de Mosterd boom¹⁵), zien we "de vogels van de lucht" (dezelfde kwade schepselen als in de eerste gelijkemis), hun thuis vinden in de takken ervan.

In de *vierde* (het zuurdesem), zien we dezelfde bedervende invloed aan het werk, onzichtbaar, zoals "gist" dat doet; in contrast met dat wat zichtbaar is, zoals in de eraan voorafgaande gelijkemis van de boom.

Kunnen we eraan twijfelen dat we één en dezelfde les hebben in elk van deze vier gelijkemissen?

"De boze" in de eerste, begrenst de ontvangst van het goede zaad.

Dezelfde macht, de "vijand" vermengt in de tweede zijn eigen zaad met de kinderen van het Koninkrijk.

Dezelfde macht betreft in de derde (want de vogels betekenen de boze, vergl. v. 4 met v. 19.) zijn woning in het Koninkrijk (vergl. Opb. 18:2).

Het is daarom dezelfde macht, in de vierde, die we zien als de vrouw en haar werk.

In de eerste wordt het zaad gezaaid, niet in de wereld, maar in vier "grondsoorten" daarin.

In de tweede is het zaad, hoewel in de wereld gezaaid, in haar geheel vermengd met dolik.

In de derde is de mosterdboom niet de wereld, want hij is er alleen in geworteld.

Evenzo is het niet de wereld die met het zuurdesem doorzuurd wordt, maar alleen het "meel" dat daarin is.

¹⁵Een weetje over mosterd: In Nederland is de teelt van mosterd een bepaalde periode verboden geweest. Ook landeigenaren verboden hun pachtende boeren vaak om mosterd te telen. Mosterdplanten kunnen te vroeg hun zaad laten vallen en dan kan (vooral zwarte) mosterd een voortwoekerend onkruid worden waar men heel lang last van kan houden. *Red.*

Maar wij kunnen dat niet doen; niemand heeft zulke een autoriteit, en evenmin hebben wij die vrijheid.

De gelijkenis wordt gewoonlijk gelezen overeenkomstig de onderverdeling door de leestekens, welke natuurlijk menselijk is en onjuist. De gelijkenis zegt niet:

**“HET KONINKRIJK VAN DE HEMELEN
IS ALS EEN ZURDESEM,”**

Maar

**“HET KONINKRIJK DER HEMELEN IS ALS
een zuurdesem die een vrouw nam,
en verborg in drie maten meel,
tot het geheel doorzuurd werd.”**

Het is niet louter de substantie van “het zuurdesem” of de aanvankelijke handeling van de vrouw, maar het is *het gehele proces* zelfs tot aan de uiteindelijke doorzuring van het geheel waarmee het Koninkrijk van de hemelen werd vergeleken.

Hiermee heeft deze gelijkenis haar plaats, zowel in logisch verband, als in het leerstellige onderwijs, tezamen met de andere gelijkemissen waarmee die in direct verband staat.

Het is de laatste van de eerste vier die tot de menigte werden uitgesproken “buiten het huis” (5:1), die een gemeenschappelijke les bevatten, en geheel verschillend zijn van die *van de laatste drie, die werden uitgesproken tot de discipelen “in het huis”* (v. 34).¹⁴

In de *eerste* (de Zaaier), bracht slechts een deel van het zaad vrucht voort; en er is geen aanwijzing dat het zaad op de andere drie delen vrucht voortbracht.

In het *tweede* (Dolikh), zaaide de “vijand” ’s nachts heimelijk het dolikzaad. Deze zijn “de kinderen van de boze,” en zij gaan

¹⁴Zie *Het Koninkrijk en de Kerk*, door dezelfde auteur: *The Kingdom and the Church*, published by Eyre and Spottiswoode, 33 Paternoster Row, London

En klein beetje van dit “gist” zal wanneer het in deeg wordt gebracht, daarin vergisting teweegbrengen; en dat tot een sponsachtige structuur veranderen. Dit komt hoofdzakelijk door de aanwezigheid van koolzuurgas.⁴

Wanneer iets van dit deeg, dat in deze toestand is, in vers deeg wordt gebracht, zal er direct vergisting worden bewerkstelligd, en de “gisten” zullen op deze manier worden verspreid: net zoals planten kunnen worden verspreid vanuit stekjes, maar ook vanuit de oorspronkelijke zaden.

Het is dit vergiste deeg dat, terzijde gesteld voor toekomstig gebruik, “zuurdesem” wordt genoemd.

Een klein stukje daarvan is voldoende om de oorspronkelijke vergisting binnen een andere deegklomp te reproduceren; zo snel is de groei en de ontwikkeling ervan.

In het geval van druivensap is het resultaat, nadat het proces van vergisting voltooid is, dat wat we als wijn kennen. Als vergisting niet heeft plaatsgevonden, kan het niet met recht wijn⁵ genoemd worden.

In het geval van deeg is het anders. Niets behalve de hitte van de oven kan het proces van vergisting stoppen. Als het niet op deze wijze wordt gestopt, zullen bacteriën het proces snel afronden en het in verrotting laten eindigen.⁶

⁴Bij het maken van brood wordt dit gas soms kunstmatig geïntroduceerd door gebruik van bubbeltjeswater of andere middelen (zoals bakpoeder *Red.*) onafhankelijk van gist. In het Engels wordt dit “Aerated bread” genoemd.

⁵Wanneer het wordt gebotteld voordat de gisting volledig is, krijgen we “bubbeltjeswijn”, wegens het feit dat er koolzuurgas in zal blijven.

⁶Zo is het ook met het bederf en verval in het Koninkrijk en in de Kerk: valse leerstellingen starten het proces, en de bedervende bacteriën verbeelden al de afbraak die daarop volgt als een natuurlijk verloop nadat het zuurdesem alles wat het kon doen gedaan heeft. Niets dan de vuren van het gericht zullen dit doen stoppen. En hierop wacht het.

II. Het Bijbelse Gebruik van dit Woord

II. Wij zijn nu in een positie om het Bijbelse gebruik van het woord “zuurdesem” te begrijpen.

Om het gebruik ervan te ontdekken is alles wat nodig is elke passage waarin het woord voorkomt op te zoeken; en zelf te zien, niet wat mensen zeggen, maar wat God Zelf leert.

Als er bij de symbolen die God gebruikt enig verband tussen hun aard en Zijn onderwijs toepasselijk aanwendbaar is, dan hebben we al voldoende aanwijzing van wat Zijn gebruik van het symbool suurdesem waarschijnlijk zal zijn.

Wij moeten echter niet onszelf toestaan om hierbij voorin- genomen te zijn, hoewel we het de ernst moeten geven die het toekomt, en klaar staan het bewijs ervan te aanvaarden.

Als we zorgvuldig elke verwijzing in de Bijbel naar suurdesem beschouwen, vinden we:—

1. Dat het wordt gebruikt om de natuurlijke karakteristieken en gevolgen ervan aan te duiden, welke de *gehele* massa waarin het wordt geïntroduceerd doortrekt: met haar activiteit onop- houdelijk doorgaand totdat het geheel door de invloed ervan aangetast is geworden. Naar deze werking wordt verwezen in Mat. 13:33, Luk. 13:21, 1 Cor. 5:6, Gal. 5:9 en Hosea 7:4.

2. Dan wordt het ook gebruikt om het brood te beschrijven waarin het verwerkt is geworden; en hebben we de termen “ge- zuurd brood” en “ongezuurd brood.” Hiernaar wordt verwezen in Ex. 12:15, 19, 20, 34, 39, 13:3, 7.

3. Vervolgens wordt het gebruikt in verband met de offeran- den; en, wegens de goddelijke verordening, zou suurdesem nooit geofferd worden bij enig offer dat voor de Heere door vuur wordt gebracht.⁷ Hieraan wordt gerefereerd in Lev. 2:11; 6:17; 10:12.

⁷“Honing” was ook verboden *met dezelfde beperking*, omdat het een oorzaak van vergisting is. Dit waren slechts twee typen; maar hun antitypen komen veel voor in de gezangenboeken waarin voor onze antitypische en

offeranden gemaakt worden.

Maar terwijl in het geval van de “schoof van het beweegoffer” we er slechts twee hebben: “het brandoffer” en “het spijsoffer met het drankoffer daarvan” (Lev. 23:12-14), hebben we echter in het geval van de “twee beweegbroden” vier offeranden: — “de brandoffers,” “het spijsoffer en hun drankoffers” “*het zondoffer*” en “het vrede-offer” (vv. 18-20).

Aldus, naast dat de aanwezigheid van zonde in het volk wordt getypeerd door de aanwezigheid van “zuurdesem” in de “twee beweegbroden,” werd het aanwezig zijn van zonde bovendien aangetoond door *het zondoffer* dat *daarmee verbonden* was, maar dat werd *niet verbonden* met “schoof van het beweegoffer.”

En dit is de slotsom met betrekking tot Lev. 23:17.

(5b) Amos 4:4, 5.

(b) Met betrekking tot Amos 4:4,5. Dit is ofwel de taal van ironie; ofwel verwijst het naar de bijzondere vorm van vrede offers, geofferd als een “dankzegging met suurdesem.”¹³ Voorge- schreven in Lev. 7:14, als een type van de zonde welke zelfs in de dankzegging van degene die offert aanwezig is. (Zie de voetnoot hierboven pag. 6)

(5c) Matth. 13:33.

(c) Blijft alleen Matth. 13:33 over. Kan het worden geloofd dat, in deze ene passage, het woord “zuurdesem” wordt gebruikt met nota bene precies de tegenovergestelde betekenis van die welke we vinden in al de andere passages?

En toch autoriseren alle commentatoren van aanzien, zonder enige aarzeling, niet alleen die interpretatie voor ons, maar schromen evenmin om van ons te vragen dat zo te begrijpen.

¹³Maar dan kan de suggestie van vuur in Amos 4:5 niet worden verklaard, het moet dus wel op een zondige afwijking duiden. *Red.*

zou ook de belofte vervuld zijn die aan hen en aan hun kinderen gedaan was. De beloofde komst van Christus zou vervuld zijn in het zenden van Jezus Christus. In dat geval zou “de eerste opstanding” toen plaats gehad moeten hebben.

Maar we weten dat Israël zich niet bekeerde. De twee huizen van de “mannen van Juda” en de “mannen van Israël” waren beïndrukt door Petrus geroepen geworden: eerst apart (Hand. 2:14,21) en daarna tezamen (v. 36 “geheel het huis van Israël”). Maar ze wezen deze oproep af. Vandaar dat nu het Koninkrijk, en de voorzegde “eerste opstanding” — dit alles — nu opgeschort is.

“Alle dingen¹¹ zullen onder Zijn voeten gesteld worden” (1 Cor. 15:25). Maar nu, “zien we nog niet dat alle dingen¹² onder Hem gesteld zijn” (Heb. 2:8).

Het type echter, is nog steeds waar, en zal eens worden bevestigd door het antitype ervan.

Nu kunnen we begrijpen *waarom er zuurdesem moest zijn in die “twee beweegbroden.”* Want, hoewel ze juist werden gemaakt van het meel van de eerstelingen: hoewel Christus deelnam aan dezelfde natuur, en van hetzelfde zaad van Abraham was, was Hij echter “zonder zonde” (Heb. 4:15); Hij “kende geen zonde” (2 Cor. 5:21); Hij “deed geen zonde” (1 Pet. 2:22); “en in Hem is geen zonde” (1 Joh. 3:5); echter, omdat de “twee beweegbroden” het type waren van Zijn aardse volk, waarvan allen “onder de zonde” waren (Rom. 3:9), en niet konden zeggen “wij hebben geen zonde” (1 Joh. 1:8), wordt het uitdrukkelijk opgedragen er *zuurdesem* in te verwerken, om zo het type met het antitype overeen te laten stemmen.

Niet alleen is dit het geval, maar zowel samen met de “schoof van het beweegoffer” als met de “twee broden” zouden bepaalde

¹¹ Alle dingen: Het woord “dingen” is onterecht toegevoegd in de vertaling (vanwege de onzijdigheid van het Griekse woord), het zou evengoed met *allen* kunnen worden vertaald. Niet de *dingen* moeten Hem onder de voeten gesteld worden, maar *allen*. *Red.*

¹² zie vorige voetnoot. *Red.*

4. Dan hebben we het gebruik in het Nieuwe Testament; wat verwijzingen heeft naar de morele toepassing daarvan; waaruit zal worden gezien dat de zaken die worden vergeleken met de werking van zuurdesem, dit zo worden, wegens de gelijkenis van de materiële kenmerken daarvan.

(4a) De Leer.

In Matth 16:12 wordt “de leer van de Farizeeën en van de Sadduceeën” vergeleken met zuurdesem.

In Markus 8:15 worden we gewaarschuwd voor “het zuurdesem van de Farizeeën, en voor het zuurdesem van Herodes.”

In Lukas 12:1 hebben we “het zuurdesem van de Farizeeën, dat is hypocrisie.”

In Gal. 5:9 vinden we het leerstuk van “gerechtvaardigd te worden door de wet” in plaats van door Christus, in haar werkzaamheid vergeleken met de activiteit van het zuurdesem.

Al deze leerstukken zijn kwaad(aardig); en worden veroordeeld. Dit staat niet ter discussie, we behoeven slechts deze Schriftpassages te bestuderen om te zien waarom zij worden vergeleken met zuurdesem. We behoeven hierover niet uit te weiden, behalve op te merken dat—

In de leer van de Sadduceeën we Materialisme hebben.

In het Farizeïsme hebben we de leer van Plato, die bewaard

geestelijke “offerande van lofprijzing en dankzegging” wordt voorzien. Het *zuurdesem* van foutieve leer, en de honing van menselijk sentiment, kunnen overal worden gevonden en schenden en verontreinigen onze liederenschat. Maar “met God zal niet de spot worden gedreven,” en deze offeranden worden niet geaccepteerd.

In het geval van het vrede-offer (*niet door vuur gebracht*), wanneer gebracht als een “offerande van dankzegging,” zou dat bestaan uit “ongezuurd koeken,” maar, naast de koeken zal de offeraar voor ZIJN offergave *gezuurd* brood brengen bij het dankoffer van ZIJN vrede-offer. (Lev. 7:12, 13).

Dit is een type van het kwaad dat onlosmakelijk is van de offeranden van lof en dankzegging die door menselijke aanbidders worden gebracht.

is geworden in Traditionele Psychologie, en die ook de zaden van het Spiritisme vormen.

In combinatie met het zuurdesem van de Farizeeën, wat hypocrisie is—(*d.t.*, de vorm zonder de kracht ervan), hebben we “het zuurdesem van Herodes,” die hetzelfde is in het uiterlijke aspect ervan; want Herodes kon religieus zijn, en hij “luisterde graag naar Johannes,” en “deed vele dingen” (Mar. 6:20); en toch, ietwat later, kon hij dat ene doen, want “hij zond iemand uit en onthoofde Johannes in de gevangenis” (v. 27). Zo is het ook vandaag met degenen die slechts de “vorm van godsvrucht zonder de kracht ervan hebben.” Zij kunnen samendrommen om een prediker te *horen*, en vele dingen *doen*; ze zijn doorzuid met “het zuurdesem (of de leer) van de Farizeeën, en met het zuurdesem van Herodes.” (Vergl. Mar. 4:16,17).

(4b) *Handel en wandel.*

Onze omgang met kwaadaardigen wordt vergeleken met de fatale werking van zuurdesem: in zoverre dat het gevaar groot is dat het gehele deeg wordt doorzuid door de aanwezigheid ervan. (vergl. 1 Cor. 15:33). Het “oude zuurdesem” zou worden weggedaan. De gehele context (1 Cor. 5) zou gelezen moeten worden, om de bijzondere instructie van verzen 6—8 te begrijpen.

5. Tenslotte, hebben we het gebruik in drie overgebleven passages waarin de *negatieve* betekenis van het woord ter discussie staat, en een positieve betekenis wordt voorgesteld, te weten:—

- (a) Lev. 23:17.
- (b) Amos 4:4, 5.
- (c) Matt. 13:33.

(5a) *Lev. 23:17.*

(a) Lev. 23:15-17. “Jullie zullen voor jezelf tellen vanaf de ochtend na de sabbat, vanaf de dag dat jullie de schoof van het beweegoffer brachten; zeven sabbatten zullen volledig zijn: ... Jullie zullen uit uw woningen brengen twee broden van twee-tienden meelbloem; zij zullen zijn van fijn meel; *zij zullen met zuurdesem gebakken worden; ze zijn de eerstelingen voor de HEERE.*”

Dit alles wordt voor ons verklaard in 1 Cor. 15:23: “Christus de Eersteling.” Hij is “de schoof van het beweegoffer” van Lev. 23:10-14.⁸

“Daaropvolgend, zij die van Christus zijn bij Zijn komst.” Dezen zijn de “twee beweegbroden” van Lev. 23:15-21.⁹

“Dan komt het einde.” Dit is de “oogst” van v. 22.

We hebben de antitypen hiervan in de vier verslagen¹⁰ en in Handelingen. Het eerste type, de schoof van het beweegoffer, was tot stand gebracht in de Opstanding van Christus.

Vijftig dagen na de Opstanding begon de vervulling van het tweede type—in de afkondiging tot “beking” (Hand. 2:38; 3:19-26, R.V.); en in de toenmalige bereidheid van Christus om terug te komen. Was deze opdracht om zich te bekeren gehoorzaamd,

⁸De Septuagint heeft *ἀποστραγή* (*harpagè*), *eersteling* (v. 10).

⁹De Septuagint heeft *πρωτογεννημα* (*prōtogenēma*), *eerst-geborene* (v. 17). Dit is een heerlijk mooi commentaar: bijna als een Inspiratie.

¹⁰De vier “evangelien” zijn in feite vier verslagen, die vier aspecten van onze Heer beschrijven in Zijn aardse bediening. *Red.*